

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงที่คนส่วนใหญ่ของประเทศยึดอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักอยู่นั้น ปัญหาการว่างงานของประชากรไม่มีความสำคัญมากนัก เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพในด้านเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ และสมาชิกในครอบครัวก็จะช่วยหัวหน้าครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามความรู้ ความสามารถ ความถนัด และทรัพยากรธรรมชาติของแต่ละครอบครัวหรือนุคคลมีอยู่ ต่อมาเมื่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่ภาคอุตสาหกรรม ธุรกิจการค้าและบริการเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรและกำลังแรงงาน ทำให้มีกำลังแรงงานส่วนเกิน (Labour Surplus) ในภาคเกษตร อันเป็นสาเหตุให้มีการอพยพแรงงานเข้ามาทำงานในเมือง และเข้ามาในภาคเศรษฐกิจที่มีการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรม (Non Agricultural) มากขึ้น

จากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ได้ผลักดันให้ภาคการผลิตในชนบทเปลี่ยนวิถีจากการผลิตเพื่อบริโภคมาเป็นการผลิตเพื่อจำหน่าย จนได้พัฒนาเป็นกลุ่มผลิตงานฝีมือต่าง ๆ และทำการผลิตเพื่อจำหน่าย ในขณะที่เดียวกันคนในชนบทอีกกลุ่มหนึ่งได้เข้าไปเป็นแรงงานในระบบอุตสาหกรรม ต่อมาเมื่อเกิดภาวะที่ประเทศไทย ต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจที่ซบเซาตามสถานะเศรษฐกิจโลก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 - 2529) ทำให้การขยายตัวของการส่งออกและการค้าต่างประเทศต่ำกว่าเป้าหมาย มีผลกระทบต่อการผลิตและกลุ่มแรงงานในทุก ๆ ส่วนของภาคการผลิต จึงทำให้การผลิตในระบบต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสามารถแข่งขันกับคู่แข่งต่างประเทศได้ จึงทำให้ภาคอุตสาหกรรมต้องลดการจ้างงานในระบบแล้วกระจายงานไปสู่ชนบทเพื่อลดค่าใช้จ่าย ซึ่งประเทศไทยได้เร่งแก้ไขและบรรเทาปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะความไม่สอดคล้องกันระหว่างแรงงานที่มีอยู่กับการต้องการของตลาดแรงงาน โดยได้มีการสร้างงานในชนบท การพัฒนาทางการศึกษา การพัฒนาข้อมูล ข่าวสารทางด้านตลาดแรงงาน รวมทั้งการส่งเสริมการจ้างงานด้วยตนเอง การประกอบอาชีพส่วนตัวรวมทั้งการรับงานไปทำที่บ้าน

ต่อมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ได้กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาการว่างงานและบรรเทาความยากจนของคนในประเทศ โดยการ

ส่งเสริมให้ประกอบอาชีพส่วนตัว ซึ่งรวมไปถึงผู้ที่รับงานไปทำที่บ้านด้วย และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) ได้เน้นการสนับสนุนการประกอบอาชีพส่วนตัวเพื่อหารายได้เสริมให้แก่ครอบครัวและเป็นการส่งเสริมการรับเหมาช่วงการผลิตระหว่างผู้ประกอบการ โดยเน้นอุตสาหกรรมในครัวเรือนเพื่อเพิ่มรายได้ และส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม โดยการเน้นให้สตรีในชนบทมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่งทั้งในเมืองและชนบท จึงทำให้เกิดกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มแรงงานที่ผลิตในระบบซึ่งถูกเลิกจ้าง ได้กลับไปตั้งกลุ่มการผลิตขึ้นใหม่ในถิ่นฐานเดิมโดยรับงานผลิตจากโรงงานไปให้กลุ่มลูกจ้าง

2. กลุ่มผลิตงานฝีมือหัตถกรรมเดิมในชนบท ที่ไม่สามารถขายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้จึงต้องหันมารับงานจากโรงงานไปทำที่บ้าน

ผู้ที่ทำงานในเศรษฐกิจนอกระบบ (Informal Sector) ของประเทศไทยซึ่งมีมากกว่าร้อยละ 70 เนื่องจากส่วนใหญ่ยังทำงานอยู่ในภาคเกษตร และเมื่อประเทศประสบกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจยังทำให้ภาคเศรษฐกิจนอกระบบใหญ่ขึ้น

ทำให้เกิดการทำงานที่เรียกว่า “แรงงานนอกระบบ” หรือแรงงานในภาคเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ หมายถึง แรงงานที่อยู่นอกระบบการจ้างงานที่ถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน ในปัจจุบัน “แรงงานนอกระบบ” ได้กลายมาเป็นโครงสร้างที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งในตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาวะเศรษฐกิจที่เป็นปัญหาใหญ่และวิกฤตินี้ การที่จะให้แรงงานนอกระบบสลายหรือแปรรูปเข้าไปอยู่ในการจ้างแรงงานในระบบ ย่อมเป็นไปได้เนื่องจากระบบเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้นายจ้างหรือผู้ประกอบการมีความสนใจที่จะให้หลักประกันทางด้านสวัสดิการสังคม หรือการประกันสังคมกับคนงานน้อยลง และนายจ้างพอใจที่จะจ้างแรงงานต่างด้าวหรือแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านมากกว่า เพราะค่าแรงค่อนข้างต่ำ และไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการแรงงาน หรือการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมาย นอกจากนี้จากการเปลี่ยนแปลงไปของรูปแบบการจ้างงานที่กลายมาเป็นการจ้างงานที่ไม่เต็มเวลาหรือการจ้างเหมาช่วง จึงทำให้คนงานจะต้องทำงานหนักขึ้น โดยไม่ได้รับความคุ้มครองด้านสวัสดิการและค่าแรงงานขั้นต่ำ ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับแรงงานนอกระบบขึ้นอีกด้วย

ปัญหาแรงงานนอกระบบเป็นปัญหาใหญ่ที่ครอบคลุมแรงงานจำนวนมหาศาล ซึ่งพบว่ามีแรงงานหญิงเป็นจำนวนมาก และมักเป็นปัญหาแรงงานที่อยู่นอกเหนือความสนใจของภาครัฐ เพราะไม่มีกฎหมายที่รับผิดชอบปัญหาเรื่องนี้โดยตรง เป็นแรงงานที่ไม่มีสวัสดิการหรือ

หลักประกันใด ๆ ในชีวิตเลย และไม่ได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพราะปราศจากอำนาจการต่อรอง จึงทำให้มีความรู้สึกที่ไม่มี ความมั่นคงในการทำงาน ดังนั้น ภายใต้มาตรฐานการใช้แรงงานขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) แรงงานเหล่านี้จึงไม่มีหลักประกันทางสังคมและไม่ได้รับการคุ้มครองทางสังคมอันเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานและเป็นสวัสดิการสำหรับมนุษย์ในสังคม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุข มีคุณค่า สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นกำลังในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติสืบต่อไป และเมื่อไม่นานมานี้ ปัญหาแรงงานนอกระบบได้กลายเป็นปัญหาด้านแรงงานที่น่าสนใจ และถูกนำมาเป็นประเด็นสำคัญของประเทศ จากนักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้ที่สนใจทั่วไป

ในปี 2535 องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงแรงงานฯ และกระทรวงอุตสาหกรรม) ได้เริ่มพิจารณาถึงการให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานนอกระบบขึ้น โดยการสนับสนุนขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ภายใต้โครงการระดับภูมิภาค Women Homebased Workers และมีการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพปัญหาของแรงงานนอกระบบในประเทศไทยโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้รับงานไปทำที่บ้าน (Home-based Workers) โดยองค์กรพัฒนาเอกชนที่ให้ความสนใจต่อปัญหาในเรื่องนี้ ได้เริ่มการรณรงค์ต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ภายใต้แนวคิดที่ว่าแรงงานนอกระบบเหล่านี้มีอยู่จำนวนมาก และอยู่อย่างกระจัดกระจาย ไม่มีการรวมกลุ่ม และเป็นแรงงานที่มีส่วนในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเช่นกัน จึงควรได้รับความสนใจและการคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกับผู้ใช้แรงงานในระบบ องค์กรเอกชนหลายองค์กรเริ่มจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่แรงงานนอกระบบที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการจัดประชุมระหว่างองค์กรเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์อย่างสม่ำเสมอ การรณรงค์ในระดับองค์กรเอกชนจึงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง องค์กรเอกชนเหล่านี้เรียกตนเองว่า เครือข่ายพัฒนาสตรีแรงงานนอกระบบ ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการยุติธรรมและสันติแห่งประเทศไทย สหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย สมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน สหภาพแรงงานขนส่งสินค้าออก (TESTU) สมาคมวาย เอ็ม ซี เอ เชียงใหม่ และเครือข่ายหัตถกรรมและพัฒนาสตรีภาคอีสาน

การที่แรงงานนอกระบบมีแนวโน้มมีจำนวนมากขึ้น สืบเนื่องจากนโยบายส่งเสริมอาชีพแก่ชาวนบพหรือการกระจายอุตสาหกรรมสู่ชนบท โดยระบบรับช่วงการผลิตของหน่วยงานภาครัฐหลายหน่วยงาน และถึงแม้นโยบายเหล่านี้จะสามารถสร้างและเพิ่มรายได้ให้

ชาวบ้านด้วยก็ตาม แต่ผลกระทบระยะยาวของการทำงานที่ปราศจากการคุ้มครองของกฎหมายแรงงาน ทั้งด้านสุขภาพอนามัย สังคมและสิ่งแวดล้อม ควรจะได้รับการคำนึงถึงด้วย

ดังนั้นแรงงานนอกระบบในประเทศไทย จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรของแรงงานนอกระบบไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ เพื่อ

1. สร้างศักยภาพในการต่อรองที่ดีขึ้นกับนายจ้างและเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตได้มากขึ้นรวมทั้งสามารถเข้าไปจดทะเบียนเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน ตัวอย่างเช่น องค์กร SEWA (Self-Employed Women Association) ของประเทศอินเดีย เพื่อจะได้มีสิทธิในเรื่องต่าง ๆ เช่น ประกันสังคม ค่าแรงงานขั้นต่ำ การคุ้มครองสุขภาพอนามัย เหมือนกับแรงงานที่อยู่ในระบบการทำงาน เป็นต้น
2. การพัฒนาการฝึกอบรมฝีมือให้กับแรงงานนอกระบบในระดับกว้าง เพื่อจะได้เรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การทำบัญชีการเงิน การกำหนดราคา ฯลฯ
3. ต้องการให้องค์กรของแรงงานนอกระบบ ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากธนาคารโลก ธนาคารแห่งเอเชีย และแหล่งอื่น ๆ เพื่อที่จะได้มาทำโครงการการทำงานหรือมาตั้งกองทุนประกันการว่างงานและมาสร้างฐานข้อมูลสำหรับแรงงานนอกระบบ โครงการทั้งหมดอาจจะอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
4. ต้องการเห็นการศึกษาอนุสัญญา ขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ที่ว่าด้วยแรงงานนอกระบบในรายละเอียดมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้เข้าใจถึงสิทธิต่างๆ ที่พึงมีพึงได้ของแรงงานนอกระบบ
5. ให้มีการสนับสนุนโครงการธุรกิจขนาดเล็กจากรัฐบาล เช่น ให้มีบริการต่างๆ ด้านสินเชื่อ การยกเว้นภาษีรายได้ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้การประกอบธุรกิจของชุมชนสามารถดำเนินธุรกิจให้อยู่รอดและสามารถพึ่งตนเองได้ของแรงงานนอกระบบ

ในปัจจุบันการแข่งขันทางการค้าทั้งในและต่างประเทศ ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นทำให้ภาคธุรกิจมีระบบ (Formal Sector) ซึ่งมีแนวโน้มที่จะกระจายตัวมาสู่ภาคธุรกิจนอกระบบ (Informal Sector) เนื่องจากสามารถทำให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่วนใหญ่ลดต้นทุนการผลิตในเรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการได้ ทำให้เกิดกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านเริ่มมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และก็ยังทำให้ปัญหาด้านแรงงานซึ่งเป็นปัญหาของสังคม ที่นานาประเทศให้ความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ปัญหาโสเภณีเด็ก ปัญหาเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ปัญหาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงาน ปัญหาสิทธิสตรีและปัญหาสิทธิ

มนุษย์ชน รวมทั้งปัญหาต่างๆ เช่น การไม่ได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายแรงงาน ไม่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำไม่มีสวัสดิการหรือหลักประกันในชีวิตและไม่มีหลักประกันทางสังคม

ดังนั้น ปัญหาแรงงานนอกระบบ จึงเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ต้องรีบเร่งแก้ไข เพื่อมิให้บางประเทศนำปัญหาเหล่านี้ไปเชื่อมโยงเข้ากับปัญหาทางเศรษฐกิจ และเป็นสาเหตุในการนำไปเป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าต่อไป ประกอบกับแรงงานนอกระบบนั้นนับได้ว่าเป็นแรงงานส่วนหนึ่งที่สามารถสร้างงานได้อย่างมาก โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค ซึ่งอาจสามารถผลักดันให้สภาพเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้นได้ ตามที่รัฐมุ่งหวังไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานของรัฐที่เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการรับงานไปทำที่บ้าน ก็ยังไม่มีการทำงานที่เป็นระบบ ไม่มีการประสานงานกัน ทำให้ผู้ที่รับงานไปทำที่บ้านขาดประสิทธิภาพและโอกาสต่าง ๆ อีกทั้งยังไม่มีมาตรการในการควบคุมและคุ้มครองแรงงานแก่ผู้ที่รับงานไปทำที่บ้าน รวมทั้งในเรื่องรายได้ ค่าจ้าง สุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านในเรื่องการได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายแรงงาน การเพิ่มทักษะในการผลิต การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่มและการผลิต สามารถต่อรองกับฝ่ายต่าง ๆ ในเรื่องค่าตอบแทนที่เหมาะสม และได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนากิจกรรมที่ทำอยู่ ซึ่งช่วยให้กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านสามารถประกอบอาชีพอยู่ในชุมชนได้ เนื่องจากกลุ่มเหล่านี้ เป็นปัญหาในระดับรากหญ้าของประเทศ หากภาครัฐสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ ก็จะเป็นการสืบสานปณิธาน ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ทำให้ชุมชนเหล่านั้นมีความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศสืบเนื่องไปจนถึงอาจเป็นการมีส่วนร่วมในการพยุลงสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศได้ประการหนึ่ง

ดังนั้น ผู้ศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาแรงงานสตรีที่ทำงานนอกระบบ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนศึกษาถึงศักยภาพของแรงงานนอกระบบ การดำเนินการของภาครัฐในการให้การดูแลคุ้มครอง และสนับสนุนการทำงานของกลุ่มดังกล่าว ว่าได้ดำเนินการไปแล้วอย่างไร สามารถแก้ไขปัญหาได้หรือไม่ ในอนาคตจะมีมาตรการและแนวทางการแก้ไขต่อไปอย่างไร

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงศักยภาพ ทักษะฝีมือและ จิตความสามารถ ในการผลิตของ แรงงานนอกระบบ
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงสภาพการจ้างงาน และสภาพการทำงานสวัสดิการ และ สิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่แรงงานนอกระบบได้รับจากการจ้างงาน
3. เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหา กรณีที่ไม่ได้รับและการให้ ความคุ้มครองและสวัสดิการ ตลอดจนสิทธิประโยชน์ในการจ้างงาน
4. เพื่อวิเคราะห์ถึงมาตรการและแนวทางของรัฐ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กับแรงงานนอกระบบ

3. สมมติฐานการศึกษา

1. แรงงานนอกระบบยังถูกนายจ้างเอารัดเอาเปรียบในด้านค่าตอบแทน
2. แรงงานนอกระบบยังไม่ได้รับการดูแล และคุ้มครองในด้านสิทธิประโยชน์ จากภาครัฐเท่าที่ควร
3. นายจ้างยังไม่พึงพอใจในทักษะ ฝีมือ ของแรงงานนอกระบบ
4. ลูกจ้างหรือแรงงานนอกระบบที่มีการจัดตั้งกลุ่มหรือมีการรวมกลุ่มมีแนวโน้ม ที่จะทำการต่อรองได้มากกว่าผู้รับงานอิสระ

4. ขอบเขตที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาเกี่ยวกับ การบริหาร จัดงานแรงงานนอกระบบของสตรี ในเขตอำเภอแม่ริม อำเภอหางดง และอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของลูกจ้างที่ทำงานนอกระบบ ต่อค่าตอบแทนที่ ได้รับ
2. สามารถนำข้อมูล มาใช้เป็นแนวทางในการให้ผู้ผลิตสามารถพัฒนาขีดความสามารถของสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาดได้
3. สามารถใช้เป็นแนวทางในแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานนอกระบบ ของ ภาครัฐ

6. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

แรงงานนอกระบบ หมายถึง แรงงานที่รับจ้างทำงาน โดยไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน

ผู้รับงานไปทำที่บ้าน หมายถึง ผู้ซึ่งทำงานให้กับ “ผู้ว่าจ้าง” หรือผู้มาติดต่อสั่งทำด้วยตนเองหรือด้วยความช่วยเหลือของสมาชิกในครัวเรือน หรือกลุ่มงานโดยการได้รับค่าจ้าง ทั้งนี้งานที่ต้องเป็นงานที่รับมาทำที่บ้าน มีลักษณะเป็นการผลิตและประกอบหรือทำสิ่งของอันมิใช่การบริการ และสิ่งของที่ผลิต หรือประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด จะส่งให้กับคนกลาง หรือนายหน้าหรือนายจ้างหรือสถานประกอบการเท่านั้น ไม่ได้ผลิตประกอบหรือทำเพื่อขายเอง

คนกลาง หมายถึง ผู้ซึ่งดำเนินการเพื่อรับผลประโยชน์โดยส่งมอบหรือทำให้มีการส่งมอบสินค้าหรือสิ่งของให้กับผู้รับงานไปทำที่บ้านเพื่อนำไปใช้ประกอบการผลิตที่บ้านหรือในบริเวณบ้าน และนำสินค้าหรือสิ่งของนั้นส่งมอบนายจ้าง

นายจ้างหรือ “ผู้ว่าจ้าง” หมายถึง บุคคลธรรมดา หรือ นิติบุคคล ซึ่งส่งมอบงานที่รับไปทำที่บ้านในการประกอบธุรกิจของตน ไม่ว่าจะโดยตรงหรือผ่านคนกลาง และไม่ว่ากฎหมายแห่งรัฐจะบัญญัติให้มีคนกลางหรือไม่ก็ตาม

สภาพการจ้างงาน หมายถึง ค่าจ้าง ค่าตอบแทน สวัสดิการ ความมั่นคงในงาน ชั่วโมงการทำงาน

สภาพการทำงาน หมายถึง สถานที่ทำงาน สภาพแวดล้อม ลักษณะงาน สภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน

การประกันสังคม หมายถึง การให้หลักประกันในด้านการเจ็บป่วย การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน และประกันชราภาพแก่ผู้ใช้แรงงาน

7. กรอบแนวคิดในการศึกษา

